

- İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (STİGM)' ne göre; ülke nüfusunun gönüllü olma oranı yüzde 10, gönüllülük adına harcanan zamana göre yapılan ülke sıralamasında 144 ülke arasında 104. olan Türkiye, en çok insani yardım yapan ülke sıralamasında ise 1.geliriyor. Derneklere kayıtlı gönüllü sayısı 39 bin iken, deprem alanı gönüllü sayısı 115 bin.
 - Türkiye'de kayıt dışı gönüllülerin (ailesi dışında kişilere destek verenler, kent konseyi üyesi olan ya da çalışma grubunda yer alanlar, sokak hayvanlarını besleyenler, ev atıklarını ayrıştıranlar, komşu çocuğuna derslerinde yardımcı olanlar, ihtiyaç sahiplerine yemek/erzak dağıtanlar....vb) kayıtlı ve kayıtsız gönüllüler ile gönüllü olmayanların toplamına olan oranı % 66.
 - Yaş grubu açısından ise kayıtlı gönüllülerin yüzde 45'i, 30-49 yaş arası insanlardan oluşurken, 15-29 yaş arası olanların oranı ise yüzde 33.
 - STİGM tarafından yapılan bir anket çalışmasından ulaşılan sonuçlar arasında;
 - Gönüllülere ilişkin mevzuattan kaynaklı sorunların yaşandığı
 - Gönüllülüğe ilişkin yasal çerçeveye ihtiyaç duyulduğu,
 - Gönüllülerin sağlık, güvenlik ve sigorta yönüyle korunması gerektiği,
 - Gönüllülerin tüm giderlerinin gelir vergisinden muaf olması beklentisi öne çıkıyor.
 - 2019-2023 On birinci Kalkınma Planı ile başlayan çalışmalar, 2024-2028 On ikinci Kalkınma Planı ve yine aynı döneme ilişkin Sivil Toplum Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile devam etmekte.
- Bu çalışmalarda hedeflenen ana başlıklar:
- Gönüllülük faaliyetleri hakkında çocukların, ailelerin ve öğretmenlerin bilinçlendirilmesi, çocukların bu faaliyetlere yönlendirilmesi,
 - Sivil toplumun güçlendirilmesine yönelik mevzuat güncellenmesi,
 - Sivil toplum ve gönüllülük alanını güçlendiren kapsayıcı bir çerçeve düzenleme yapılması,
 - Küçük yaşlardan itibaren çocukların sivil toplum faaliyetleriyle tanışması için okullarda uygulamalar başlatılması
 - Üniversite öğrencilerinin gönüllülük ve STK faaliyetlerine katılımı ile STK'larda staj imkânlarının kolaylaştırılmasının teşvik edilmesi.
- Gönüllülük Mevzuatına ilişkin yol haritası, 2020 yılındaki Yasal Çerçeve ve Kapasite Geliştirme Projesi I ve 2021 yılındaki Yasal Çerçeve ve Kapasite Geliştirme Projesi II ile başlamış durumda. Çalışmaların 2023-2025 dönemini kapsayan Sivil Katılım Projesi ile tamamlanması öngörülüyor. Gönüllülüğe ilişkin mevcut durum, masa başı çalışmaları ve yurt dışı iyi uygulama örnekleri doğrultusunda **“Yeşil Kitap“** in hazırlanması, olası bir çerçeve düzenlemenin potansiyel etkisinin detaylı ve sistematik bir şekilde değerlendirildiği **“Düzenleyici Etki Analizi“** ve ardından **“Beyaz Kitap”** ile sürecin tamamlanması öngörülüyor.
 - İlk Çalışma Toplantısında edindiğimiz bu bilgilerden sonra yapılan **“İhtiyaçlar, İlkeler ve Riskler”** üzerine I. Grup Çalışması'nda;
 - Hangi düzenlemelerin varlığının verimliliği ve etkililiği (gönüllülüğün yaygınlaşmasını) sağladığı,
 - Hangilerinin yokluğunun verimliliği ve etkililiği engellediği,
 - Hangi düzenlemelerin varlığının ve hangilerinin yokluğunun risklere neden olduğu,
 - Yasal çerçevenin verimli ve etkili bir nitelik taşıması için gözetilmesi gereken ilkelerin neler olduğu sorularının cevabını aramaya çalıştık:

Paydaş Analizi ve Katılımı üzerine olan II. Grup Çalışması'nda ise;

- Projenin sonuçlarından etkilenen ve sonuçlarını etkileyen paydaşların hangileri olduğunu tespit etmeye,
 - Bu paydaşların gönüllülük çalışmaları konusundaki konumlarını güçlü/güçsüz ve etkili/etkisiz olmaları yönünden değerlendirmeye ve
 - Paydaşların yasal çerçeve konusundaki rollerini “düzenleyici”, “kolaylaştırıcı”, “uygulayıcı”, “engelleyci” olarak tanımlamaya çalıştık.
- Burada en önemli tartışma konusu; Yasa, mevzuat, yönetmelikler gibi regülasyonların aşırılışması,
 - Sivil toplumun alanına müdahale midir?
 - Gönüllülüğün ruhuna aykırı mıdır?
 - Bireyleri gönüllü olmaya motive eden sebeplerin ortadan kalkmasına yol açar mı?
 - Aşırı kontrol güven duygusunu sarsar mı?sorularında saklı.
 - İyi uygulama örneklerine bakıldığında ise karşımıza ilginç veriler çıkıyor;
 - Gönüllülüğü yürürlükteki genel kanunlarla dolaylı olarak düzenleyen AB ülkeleri: Avusturya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İrlanda, Litvanya, Hollanda, Slovakya ve İsveç. AB üyesi olmayan ülke ise Birleşik Krallık.
 - Gönüllülüğe ilişkin özel düzenlemesi olan AB ülkeleri: Belçika, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, İtalya, Letonya, Luksemburg, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovenya ve İspanya. AB üyesi olmayan ülkeler ise Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan.
 - Gönüllülük ile ilgili büyük ölçüde düzenlemesi olmayan AB üyesi ülke Bulgaristan, AB üyesi olmayan ülke ise Kosova.

Sonuç Yerine: Mutlaka özel bir düzenleme yapmak gerekmiyor. Farklı tarihsellikler, farklı sosyolojiler, farklı kurumlar ve davranış biçimleri söz konusu. Kendine özgülük dikkate alınmalı gibi duruyor. Bakalım önümüzdeki süreçte fikirler nasıl gelişecek? Belki de daha çok düşünmek değil daha çok eyleme geçmek, deneyimlemek gerekiyor.